

СТАНОВИЩЕ

От доц. д-р Чайка Кирилова Петрова, д.м.
Катедра Детски болести, Факултет „Медицина“
на Медицински университет - Плевен

· Относно дисертационен труд
на д-р Станимира Мирчева Елкина
Катедра Детски болести, Медицински факултет, Медицински университет – Плевен

за присъждане на научно-образователната степен „Доктор“
по научна специалност: 03.01.50 – Педиатрия

на тема: **Проучване върху инфекциите на пикочните пътища и гениталиите при
диабет тип 1 в детско-юношеска възраст**

Научен ръководител: Доц. д-р Чайка Петрова, дм, Катедра Детски болести, МУ-
Плевен

На основание Заповед на Ректора на МУ-Плевен № 138/31.01.2017г. съм определена да изготвя становище за дисертационния труд на д-р Станимира Мирчева Елкина за присъждане на образователна и научна степен „Доктор“, по научна специалност Педиатрия – шифър 03.01.50.

Становището е изготвено според изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника за приложението му в Медицински университет – Плевен.

Оценка на актуалността на темата

Дисертационният труд е с насоченост към едно от най-честите социално значими заболявания – захарния диабет, водещ до сериозни хронични усложнения с негативно отражение върху продължителността и качеството на живот. Честотата му нараства непрекъснато със все по-ранна изява в детството. Усложненията, свързани с инфекции, не са първостепенен обект на научни изследвания, въпреки че в клиничната практика е наложено мнението, че пациентите с диабет боледуват по-често и по-тежко. Доказателствата за това са недостатъчни и неуточнени, което налага да се търсят предразполагащи фактори с насоченост към имунитета. Малко са данните за разпространението и етиологичния вид на инфекциите при диабет в детството.

В световната литература има малко и противоречиви данни по проблема, а у нас засега липсва комплексно проучване за детската възраст. С настоящия труд се дава възможност за допълване на необходимите за клиничната практика насоки за диагноза на диабет асоциираните инфекции при деца и превенция на хронично рецивиращи форми в хода на заболяването. В този смисъл проучването има научно-практическа значимост.

Дисертационният труд е структуриран на основата на 7 добре подбрани задачи за постигане на точно и ясно формулираната цел. Проучването е проспективно с включване на 141 деца в основната група от скринираните 495 пациенти за 3 годишен период.

Дисертационният труд е представен на 155 страници, в които са включени 33 таблици, 17 фигури и 5 приложения, разположени в хронологична последователност в текста.

Библиографската справка съдържа 288 литературни източника, от които 24 на кирилица и 264 на латиница, в голямата си част от последните 10 години.

Литературният обзор показва много добра информираност на автора по проучваните проблеми с възможности за интерпретиране на литературните източници. Докторантът е представил задълбочено имунологичните процесите в патогенезата и протичането на диабет тип 1 (Т1Д), направен е анализ на известните досега литературни данни за диабет-асоциираните инфекции, представена е клиничната характеристика на инфекциите в УГТ и възможностите за лечението им в детската възраст. Докторантът е обогатил и надградил медицинските си познания в областта на сложните имунологични процеси, протичащи в хода на инсулинолечението и негативните последици от лошия метаболитен контрол. Обработката на събраната първична информация е извършена с помощта на добре подбрани статистически методи и тестове. Стилът на писане е ясен, стегнат и научен.

Оценка на резултатите

Резултатите от собствените проучвания са изложени системно и много добре онагледени с таблици и графики, с отбелязана статистическа достоверност.

Чрез настоящата разработка д-р Елкина за първи път у нас комплексно изследва инфекциите в УГТ при деца с Т1Д и проследява влиянието на метаболитния контрол и състоянието на имунния статус като терен за тяхното възникване и протичане. Предоставят се данни относно:

Значимо висока честота на инфекции в УГТ, в 48% от изследваните деца с Т1Д, почти у всяко второ дете. Локализацията е главно в гениталната система като инфекциите са възможни още при старта на заболяването. Водеща е гъбичната етиология (*C.albicans*) пред бактериалната (Грам (+) бактерии). При децата с диабет се доказват и някои етиологични различия от здравите контроли.

Добре е проучена и представена клиничната картина с характерните симптоми на уrogenиталните инфекции. Важен е резултатът за висока честота на асимптомно протичащата бактериурия, което е от значение за клиничната практика.

Изтъкват се основните рискови фактори, създаващи благоприятен терен за развитие на инфекции в УГТ. Като такива се определят лошият метаболитен контрол, женският пол и пубертетната възраст, през която се добавят биологични, социални и поведенчески особености. Не се доказва корелация с давността на диабета, но има значение давността на лошия контрол.

Специално внимание е отделено на състоянието на имунитета при диабет. В дисертационния труд за първи път у нас се изследват имунологични показатели при Т1Д в детството, когато имунната система все още продължава своето развитие. Проучването е извършено както в началната фаза на диабета, когато се предполага повишена имунна активност, така и в хода на диабетната еволюция. Установяват се нормални серумни нива на имуноглобулини, с известно снижение при IgG и IgA спрямо здравите деца. При елементите на клетъчния имунитет се откриват малко разлики от нормите, изразени със снижение на В-Ly и общи НК. Доказва се запазена реактивност при кандидозни инфекции с увеличение на С3 фракцията на комплемента. Гениталната кандидоза се свързва повече с агресивни фактори на етиологичния вид кандидата, на фона на лош метаболитен контрол и по-малко с наличие на отклонения в клетъчния имунитет, насочени към снижение на IgG, IgM, IgA.

Изключително важно в дисертационния труд е проследяването на ефектите от различни терапевтични схеми за лечение на гениталната кандидоза в детската възраст. В тази насока за клиничната практика се дават диагностичен алгоритъм и препоръки за превенция на хронично рецидивиращи форми.

Оценка на приносите

Приемам напълно формулираните от изследователя изводи на дисертационната разработка. Те са дадени в последователна логичност и обяснение. Приносите на дисертационния труд са разделени в две групи: с научен и оригинален характер и с практическа насоченост. С насоченост към клиничната практика се предлагат начини за повишено вниманието на ОПЛ, педиатри и педиатри-ендокринолози към правилния алгоритъм на поведение при дете с диабет за профилактика и лечение на асоциираните инфекции и превенция на тяхните негативни ефекти.

Преценка на публикациите

Във връзка с дисертационния труд са представени 3 публикувани статии, в които д-р Елкина е първи автор. Още 4 научни съобщения са представени на научни форуми у нас и 1 в чужбина. Публикациите са достатъчни според правилника на МУ-Плевен за ОНС „Доктор”.

Критични бележки

Значими слабости и неясноти не могат да се изтъкнат. Броят на изследваните деца от основната група е достатъчен и е свързан със заболяване, което в детската възраст е с лабилно и тежко протичане.

Заклучение

Дисертационният труд на д-р Станимира Елкина е резултат от комплексно извършено проучване и съдържа значими за клиничната практика резултати. От тях коректно и логично са изведени приноси с теоретичен характер и с практическа насоченост, актуални за българските деца с Т1Д. В научно-изследователска насока темата е наложена от клиничната практика, поради широкото разпространение на урогениталните инфекции сред пациентите с диабет във всички възрасти, с асимптомно протичане и трудно лечение при хронично-рецидивиращ ход. Дисертацията допринася за добавяне на съвременни доказателства за най-честите диабет-асоциирани инфекции в УГТ в детството. За първи път при българските деца с Т1Д се представят данни за за разпространението, етиологичната и клинична характеристика на инфекциите в УГТ, както и данни за серумни нива на имуноглобулини, лимфоцитни популации и някои други фактори на клетъчния имунитет. Потвърждава се, че кандидозата е най-характерната за диабета инфекция, открива се още при неговия дебют и може да бъде насочващ към диагнозата симптом. В дисертационния труд се изтъкват най-честите рискови фактори и се дават препоръки за различни схеми на терапия, проследяване и превенция на негативните последици.

Д-р Станимира Елкина показва с настоящия труд, че притежава достатъчно теоретични и професионални умения и демонстрира необходимите качества за самостоятелно провеждане на научно изследване.

В научен аспект дисертационният труд отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за приложението му и Правилника за развитие на академичния състав в МУ-Плевен.

Предвид гореизложеното давам положителна оценка на дисертационния труд и предлагам на почитаемото Научно жури да присъди на д-р Станимира Мирчева Елкина образователната и научна степен „Доктор” по научна специалност „Педиатрия”(03.01.50).

10.03.2017г

Изготвил становището:

(доц. д-р Ч.Петрова, д.м.)